

diska zmatků dle Šu 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., že dotyčný protokol neodpovídá předpisům Šu 167 tr. ř., že výpověď jest proto zmatečnou a nelze ji pokládati za svědeckou výpověď ve smyslu Šu 199 a) tr. zák. Není prý směrodatným, co si svědek myslel, rozhodným jest pouze co *verbis expressis* uváděl. Čiré potvrzení, že trestní oznámení je správným, nemůže prý nahraditi předpis zákona. Bylo by prý bývalo na soudě, by výsledkem vyšetřujícího soudce zjistil, jakým způsobem svědecký výslech se prováděl. Stěžovatel přehlíží, že ono ustanovení obsahuje jen předpisy o postupu soudcově při výslechu svědků, nikoliv o protokolování svědeckých výpovědí v tom směru, že dlužno zapisovati je doslova. Dle Šu 104 tr. ř. jest pouze na soudci, by odpovědi dal zapisovati dle podstatného jich obsahu a to zpravidla způsobem vypravovacím. Nezabráňuje se však soudu, odvolati se za tím účelem na spisy, jejichž obsah svědek zná a uznává za správný. Ale, i kdyby stěžovatel nebyl býval vyzván, aby vypravoval ve smyslu Šu 167 tr. ř. celý děj, nýbrž výpověď jeho se jen omezila na potvrzení obsahu trestního oznámení, jež znal, nutno pokládati ji též za vydání svědectví ve smyslu Šu 199 a) tr. zák. Neboť jednalo by se vzhledem k zjištění, že obžalovaný věděl, že jest vyslýchán jako svědek, o zprávu podanou na dotaz soudu o vlastních pozorováních svědkových, jejichž správnost možno přezkoumati.

Čís. 1332.

Ochrana osobní svobody (ústavní zákon ze dne 9. dubna 1920, čís. 293 sb. z. a n.)

Obecní starosta není oprávněn dáti ukovati, zavřítí a hlídati člověka, třebaš ho pokládal za nebezpečného.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1923, Kr II 280/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných Karla V-a, Františka K-a a Františka Š-a do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 10. března 1922, pokud jím byli stěžovatelé a to: Karel V. uznán vinným přestupkem dle Šu 12 zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 293 sb. z. a n. a František K. a František Š. přestupky dle Šu 5 tr. zák. a Šu 12 právě zmíněného zákona.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný Karel V. dal dne 19. listopadu 1921 jako starosta obce Františka B-a ukovati do řetězu a že ho zavřel do stáje, že obžalovaný František K. B-a na řetěz ukoval, obžalovaný František Š. že dával ve stáji na B-a pozor a ho hlídal, aby neutekl. Skutkové podstaty zločinu veřejného násilí ve smyslu Šu 93 tr. zák., pokud se týče spoluviny na tomto zločinu dle §§ 5 a 93 tr. zák., pro který na obžalované byla státním zastupitelstvím vznesena obžaloba, neshledal nalézací soud ve zjištěném jednání obžalovaných dle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku proto, že obžalovaní, domnívající se, že starostovi přísluší (právo) ukovati B-a do řetězu, by neuprchl, neměli vědomí, že se jedná o člověka, nad nímž jim žádná moc nepříslušela. Naproti tomu

podřadil nalézací soud jednání obžalovaných skutkové podstatě přestupku dle §u 12 ústavního zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 293 sb. z. a n., pokud se týče spoluviny na něm, vzhledem k tomu, že starostovi nelze přiznati právo, by směl, i když se jednalo o člověka určeného do polepšovny, ho vězniti, přikovati ho na řetěz o omezovati takovým způsobem jeho osobní svobodu, obžalovaní K. a Š. tak že k jednání obžalovaného starosty V-a svou pomocí přispěli. Zmateční stížnost dovolává se proti tomuto rozsudkovému výroku důvodů zmatečnosti čís. 3 a 9 a) §u 281 tr. ř. S hlediska důvodů zmatku č. 3 §u 281 tr. ř. tvrdí stížnost, že § 12 ústavního zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 293 sb. z. a n. obsahuje pouze společná ustanovení, týkající se trestu, jehož skutková podstata prý tudíž není vyčerpána jednáním obžalovaných, jak je zjištěno rozsudkem, v němž prý trestný čin, pro který použito bylo trestní sankce §u 12 ústav. zák., vůbec uveden není. Námitka je neodůvodněna.

Rozsudkový výrok zní ohledně obžalovaného V-a v ten smysl, že jako starosta, tedy veřejný činný, dav ukovati do řetězu a uzavřev do stáje Františka B-a, porušil, nemaje zlého úmyslu, ustanovení ústavního zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 293 sb. z. a n. Ustanovení ústavního zákona, které činem obžalovaného porušeno bylo, se v rozsudkovém výroku neuvádí. Jelikož však jde zřejmě o porušení některého ze zákonných ustanovení o ochraně svobody osobní, přicházejí v úvahu, jak případně připomíná i zmateční stížnost, jen ustanovení §§ 1 a 5 ústavního zákona. Rozsudkové zjištění, dle něhož šlo o ukování do řetězu a zavření, spojené s hlídáním zavřené osoby, jakož i rozsudkový závěr, dle něhož starostovi nelze přiznati právo, by směl člověka, určeného do polepšovny, vězniti, nepřipouštějí však žádných pochybností o tom, že ustanovením, uvedeným v rozsudkovém výroku, míněn je předpis §u 3 ústavního zákona, dle něhož nikdo nesmí býti orgánem úředním vzat do vazby, leč v případech zákonem ustanovených. Lze sice připustiti, že by bylo bývalo na místě, by znění rozsudkového výroku bylo upraveno dle znění právě citovaného ustanovení zákonného, a aby v něm ustanovení samo bylo vedle §u 12 ústavního zákona citováno. Než proto, že se tak nestalo, nelze ještě rozsudek důvodně nazvati zmatečným dle čís. 3 §u 281 tr. ř., to tím méně, když jednak názor zmateční stížnosti, že § 12 ústavního zákona obsahuje pouze ustanovení o trestu, jest zřejmě nesprávný, jednak trestný čin, pro který použito bylo trestní sankce jeho, označen je v rozsudku způsobem, předpisu §u 260 čís. 1 a 2 potud vyhovujícím, že je v něm vysloveno jak, kterým činem obžalovaní vinnými shledáni byli, tak, které trestní jednání založeno jest skutečnostmi, které vzaty byly za prokázané, a jimiž obžalovaní byli uznáni vinnými. Z těchto úvah je zároveň také již zřejmo, že zmateční stížnost má mylně za to, že rozsudkem zjištěné jednání obžalovaných přichází v úvahu jako porušení ustanovení §u 4 ústavního zákona. Skutková podstata ustanovení §u 3 tohoto zákona jest zřejmě užší než §u 4, mimo to i shora uvedená skutková zjištění rozsudku, jakož i jeho shora zmíněný závěr neodpovídající pojmu pouhého přidržování někoho, aby se z určitého místa, (nebo území) nevzdaloval dle §u 4, nýbrž pojmu vzetí do vazby ve smyslu §u 3 ústavního zákona. Dlužno se proto námitkami uplatňovanými zmateční stížností zabývati jen potud, pokud směřují zároveň proti rozsudkovému výroku v hořejším správném jeho pojetí,

že totiž jde o porušení ustanovení Šu 3 ústavního zákona. Zmateční stížnost snaží se dovoditi, že opatření, by odevzdání Františka V-a do polepšovny bylo skutečně provedeno, a by osoba jeho byla k tomu cíli zabezpečena, bylo věcí starosty jako bezpečnostního úřadu, a že k tomu měl dle zákona ze dne 24. května 1885 čís. 89 ř. zák. nejen právo, nýbrž i povinnost. Stížnost má za to, že jest zcela lhostejno, zda byl B. k tomu, by se nevzdaloval z Č., přidržován obecním starostou, či některou z polepšoven. I ta i ona námitka je nepřípustna již vzhledem k tomu, že jednání obžalovaného V-a i ostatních dvou spoluobžalovaných neodpovídá pojmu přidržování někoho, by se z určitého místa nevzdaloval. nýbrž vyplňuje pojem věznění, vzetí do vazby. Nehledě tudíž k tomu, že zákon ze dne 24. května 1885 čís. 90 ř. zák., který stížnost patině na zřeteli má, neobsahuje ustanovení, dle něhož by obce byly oprávněny bez příslušného soudního výroku § 6, 13, 16 (nebo bez vyššího příkazu) zadržovati tu kterou osobu, za účelem jejího dodání do polepšovny (robotárny), byl obžalovaný starosta V. tím méně oprávněn B-a za účelem dodání jeho do polepšovny a zajištění jeho osoby bráti do vazby, ho vězniti a dokonce ukovati do řetězu, kdyžť nešlo o žádný z případů stanovených zákonem, v nichž vzetí do vazby je přípustno. Toto, dle zmateční stížnosti »ostřejší« zakročení nedá se opravedlniti ani tím, že B. dle zodpovídání se obžalovaného V-a utekl již třikráte ze zemské útulny a že obci Č. způsobil již na 2000 Kč výloh, a zmateční stížnost je v nepravu, dovozujíc, že v tom, že považoval obžalovaný V. za dané situace připoutání Františka B-a za jediný úspěšný prostředek, nelze spatřovati nic trestuhodného. Zcela neprávem dovolává se zmateční stížnost ustanovení zákona ze dne 15. listopadu 1867 čís. 131 ř. zák. (§ 4) správně s ním souvisejícího předpisu Šu 188 tr. ř., jímž za jistých předpokladů prohlášeno bylo upoutání určité osoby za přípustno. Nehledě k tomu, že upoutání použití dovoleno je dle posléz citovaného zákonného předpisu vůči soudním vyšetřovancům pouze tehdy, jde-li o vyšetřovance, chovající se způsobem zvláště spurným, násilnickým nebo jiné popuzujícím, nelze za žádných okolností vyjimečného, ba ojedinělého předpisu, platného pouze pro obor trestního soudnictví rozšiřovati na jiné odvětví veřejné správy, jak činí zmateční stížnost, dovozujíc, že starostovi V-ovi jako úřadu bezpečnostnímu příslušela vůči Františku B-ovi ohledně jeho osoby obdobně stejná práva, jaká má příslušný úřad oproti vyšetřovanci. Tím méně je na místě pokus zmateční stížnosti, vylíčiti poměr obžalovaného V-a jako starosty obce vůči B-ovi, který jako úplný sirotek a hoch zanedbaného vychování připadl obci Č. na starost, jako poměr osoby požívající práv otcovských po případě poručenských, zejména i moci kárné, oproti osobě, do obce příslušné a jemu svěřené a srovnání jednání obžalovaných s trestem uvázání dítěte jako prostředkem vyplývajícím z kárného oprávnění otcova a přinášejícím často žádaný účinek. Ani kárnou moc otcovu (poručnickovu), ani práva rodičů, upravená Šem 145 obč. zák., jehož se stížnost v téže souvislosti rovněž dovolává, nelze vztahovati na tento případ, ve kterém o poměr otce (poručníka) k dítěti (poručenci) nešlo a ani takový to poměr by neopravňoval nikoho k činům, jaké o obžalovaných zjišťuje rozsudek a které se z pojmu výkonu moci kárné naprosto vymykají.